

Riigikantselei
riigikantselei@riigikantselei.ee

Teie 15.01.2024 nr 2-5/24-00083;
Meie 07.02.2024 RAM/24-0042/-1T
nr 11-3.1/226-2

Ülevaade õigeaegselt ülevõtmata direktiividest

Austatud härra riigisekretär

Vastavalt Euroopa Liidu (EL) asjade menetlemise juhiste punktile 35 esitab minister direktiivi ülevõtmise tähtaja ületamisel Vabariigi Valitsusele aruande hilinemise põhjustest ning ettepanekud edaspidiste hilinemiste vältimiseks. All on esitatud selline ülevaade nelja direktiivi kohta, mille üle võtmise tähtaeg on saabunud.

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2021/2118, 24. november 2021, millega muudetakse direktiivi 2009/103/EÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustuse ja sellise vastutuse kindlustamise kohustuse täitmise kohta.

Direktiiv võetakse üle liikluskindlustuse seaduse ja sellega seonduvate teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga. Eelnõu on läbinud esimese kooskõlastusringi ja saadetakse lähipäevil teisele kooskõlastusringile. Valitsuse istungile jõuab eelnõu eeldatavalt märtsis 2024. Tähtaeg oli 23.12.2023.

Hilinemise põhjused:

- 1) Eelnõu maht on mõõdukas, kuid riigiasutuste ja huvirühmade kommentaarid kooskõlastamisele saadetud eelnõule, sh direktiivi tõlgendamisele, olid üsna vastuolulised. Lisaks ei keskendu direktiiv ja eelnõu ühele-kahele põhiteemale, vaid muudab mitmeid erinevaid liikluskindlustuse süsteemi tahke ja ka see asjaolu genereeris kommentaaride rohkust.
- 2) Tulenevalt esimesel kooskõlastamisel esitatud kommentaaridest ja sellele järgnenud aruteludest tuli eelnõu mitmed olulised osad enne teist kooskõlastamist märkimisväärselt ümber kirjutada ja vastavalt muuta ka seletuskirja. See on olnud oodatust aeganõudvam töö.
- 3) Algset eelnõu menetlemise ajakava mõjutas ka asjaolu, et direktiivi läbirääkimisi ja eelnõu kokkupanekut vedanud ametnik lahkus töölt ja tema asendamine õnnestus alles kolme kuu pärast.

2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2021/2167, 24. november 2021, krediidihaldajate ja krediidiostjate kohta ning millega muudetakse direktiive 2008/48/EÜ ja 2014/17/EL.

Direktiivi siseriiklikku õigusse üle võttev eelnõu (krediidiinkassode ja -ostjate seaduse eelnõu) **on kavandatud VV istungile veebruari alguses**. Eeldatavasti võtab Riigikogu selle lähikuudel vastu. Tähtaeg oli 30.12.2023.

Hilinemise põhjused:

- 1) Direktiivi sisu on inkassofirmade tegevuse reguleerimine, lisaks ka pankade ja kiiralaenufirmade täiendav reguleerimine teatud tarbijakaitseliste sätetega. Kuna inkassofirmasid ei ole sellisel kujul seni Eestis reguleeritud, siis otsustati välja töötada täiesti uus seadus, mille väljatöötamine ja menetlemine võtab üldjuhul alati rohkem aega kui olemasolevate seaduste muutmine.
- 2) Lisaks tehti turuosalistega kolm kooskõlastusringi. Asjaosalistel oli üksjagu vastandlikke arvamusi, mistõttu kompromissi leidmine ei olnud lihtne.

3. Nõukogu direktiiv (EL) 2022/2523, 14. detsember 2022, hargmaiste ettevõtete kontsernide ja suurte riigisiseste kontsernide ülemaailmse madalaima maksustamistaseme liidus tagamise direktiiv.

Eelnõu, millega võetakse üle kõnealune direktiiv, **on kavandatud VV istungile 2024 veebruari alguses** ja loodetavasti võetakse seadus vastu 2024. a esimese kvartali jooksul.

Hilinemise põhjused:

- 1) Direktiivi artikkel 50 annab väiksematele riikidele halduskoormuse vähendamiseks võimaluse esimese kuue aasta jooksul ehk kuni aastani 2030 miinimummaksu mitte kohaldada. Erandit saavad kasutada need riigid, kus on vähem kui 12 suure hargmaise kontserni lõplikku emaüksust, kelle konsolideeritud kogutulu ületab 750 miljonit eurot. Kõnealune erand on lisatud direktiivi Eesti soovil ning Eesti rakendab seda vähemalt esimestel aastatel, mistõttu ei pea Eesti praegu kogu direktiivi üle võtma. Kuna direktiivi tekstist ei selgu, kui suures ulatuses peavad direktiivi artiklit 50 kohaldavad riigid direktiivi üle võtma, pidas Rahandusministeerium Euroopa Komisjoniga läbirääkimisi. Komisjon avaldas oma seisukoha juunis 2023. Eesti arvates nõudis Komisjon direktiivi ülevõtmist ebamõistlikult suures ulatuses, mistõttu jätkusid Komisjoniga läbirääkimised septembrini 2023. Kuna see osa, mida Eesti peab üle võtma, puudutab hargmaiste kontsernide kohustusi, mida tuleb täita alles aastal 2026, ei oma direktiivi hilisem ülevõtmine sihtrühmale olulist mõju.
- 2) Lisaks aeglustas direktiivi ülevõtmist asjaolu, et ülemaailmse miinimummaksu arutelud OECD-s ei ole veel lõppenud ja jätkuvalt koostatakse täiendavaid suuniseid miinimummaksu reeglite rakendamiseks. Sellised suunised puudutavad ka direktiivi. Toimub palju OECD ja Euroopa Komisjoni miinimummaksu koosolekuid. Ettevalmistus ja koosolekutel osalemine võttis üsna palju aega.

4. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2022/2036, 19. oktoober 2022, millega muudetakse määrust (EL) nr 575/2013 ja direktiivi 2014/59/EL seoses selliste globaalsete süsteemselt oluliste ettevõtjate usaldatavusnõuetekohase käsitlusega, kelle strateegiaks on mitme isiku suhtes kriisilahenduse algatamine, ning seoses omavahendite ja kõlblike

kohustuste miinimumnõude täitmiseks kõlblike instrumentide kaudse märkimise meetodiga.

Selle määruse lõpus olevad nn finantskriisi direktiivi muudatused sisalduvad samuti eelnimetatud krediidiinkassode ja -ostjate seaduse eelnõus (vt. punkt 2 eespool), millega muudetakse finantskriisi ennetamise ja lahendamise seadust, eelnõu **on kavandatud VV istungile veebruari alguses** ning eeldatavasti võtab Riigikogu selle lähikuudel vastu. Tähtaeg oli 15.11.2023.

Hilinemise põhjused:

Lihtsustatult puudutavad need üksikud muudetava direktiivi sätted selliseid olukordi kui globaalselt suurtel EL pangandusgruppidel on kolmandates riikides vastavaid üksusi, siis kriisilukorras oleks nende käsitus (s.t. kriisilahendamine) sama, mis ELi reeglite kohaselt. Kuna Eestis selliste gruppide peakontoreid ei ole (kelle haldusalas vastavad kolmandate riikide üksused on), siis praktilist mõju nendel muudatustel meile ei ole. Kuna tegemist on sisuliselt kolme sätte muutmisega, siis ei olnud mõistlik teha selle tarvis eraldi eelnõud. Need sätted liideti krediidiinkassode ja -ostjate seaduse eelnõuga, mille menetlus on eespool toodud põhjustel võtnud plaanitud rohkem aega.

Kokkuvõttes teadvustame riski, mis on seotud võimaliku rikkumismenetluse algatamisega ja sanktsioonide rakendamisega direktiivide ülevõtmisel hilinemisega ning püüame edaspidi paremini kavandada ja korraldada selliste eelnõude ette valmistamist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mart Vörklaev
rahandusminister

Priit Potisepp 5301 8156
Priit.Potisepp@fin.ee